

โครงการตรวจคัดกรองภาวะแทรกซ้อนทางเท้าในผู้ป่วยเบาหวาน อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ ประจำปีงบประมาณ 2566

ผู้รับผิดชอบ งานกายภาพบำบัด โรงพยาบาลพนา

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากกลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู โรงพยาบาลพนาได้ทำการตรวจคัดกรองภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยเบาหวานมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากผลการสำรวจข้อมูลผู้ป่วยเบาหวานในเขตอำเภอพนามีจำนวนทั้งสิ้น 1,662 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2565 คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลพนา) ในการนี้ได้รับการตรวจคัดกรองภาวะแทรกซ้อนในปี 2565 เพียง 1,160 ราย ซึ่งยังไม่ครอบคลุมผู้ป่วยเบาหวานทั้งหมด ในจำนวนดังกล่าวพบมีผู้ป่วยเบาหวานมีปัญหาทางระบบประสาทส่วนปลายและผลข้างเคียงต่างๆเกิดขึ้นจำนวน 274 ราย สูญเสียการรับความรู้สึก (Sensory) 274 ราย จากการตรวจภาวะผิดรูปของเท้า(Deformity) พบว่ามีกรณีผิดรูปของเท้าแบบ Flat foot จำนวน 60 ราย แบบ Bunions จำนวน 82 ราย แบบ Claw toes จำนวน 64 ราย มีแผลที่เท้าจำนวน 2 ราย นอกจากนี้ยังมีปัญหา ตาปลา สันเท้าแตกและเชื้อราที่เล็บเท้า

ซึ่งในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก็ได้มีการคัดกรองโดย อสม.และให้ความรู้ทางวิชาการบ้างแล้วแต่ผู้ป่วยบางรายก็ยังไม่เข้าใจและยังมีพฤติกรรมการบริโภคและการดำเนินชีวิตเช่นปกติ ทำให้เกิดปัญหาภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวาน เช่น ตาปลา มีนขาปลายมือปลายเท้า เป็นแผล และผู้ป่วยบางรายก็ยังไม่เข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติและการดูแลตนเองเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง ทำให้ผู้ป่วยบางรายเกิดภาวะแทรกซ้อนแขนขาอ่อนแรง ฆ่าตาล ในเลือดสูงเกิดผิวหนังพุพองเป็นแผลลุกลามจนต้องตัดอวัยวะบางส่วนทิ้ง ซึ่งนำมาสู่ความพิการ ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานแย่ลงและยังเป็นภาระของผู้ดูแลด้วย เพราะผู้ป่วยบางรายไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และจากการสำรวจพบว่ามีผู้ป่วยเบาหวานถูกตัดอวัยวะทุกปี และมีแนวโน้มการเป็นแผลเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีผู้ป่วยเบาหวาน เสียชีวิตจากการเกิดภาวะแทรกซ้อนทุกๆปี แม้ว่าทางหน่วยงานเวชกรรมฟื้นฟูจะได้มีการตรวจคัดกรองภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยเบาหวานและให้ความรู้ในการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องมาอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึง จำนวนผู้ป่วยเบาหวานได้ทั้งหมด ทำให้ผู้ป่วยเบาหวานบางส่วนไม่ได้รับการคัดกรอง ติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งผู้ป่วย เบาหวานรายใหม่ที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้รับการตรวจคัดกรองและไม่มีความรู้ในการดูแลตนเองอย่างถูกต้อง

เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานในทุกด้าน ทางหน่วยงานกายภาพบำบัดจึงได้ร่วมปรึกษากับทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาลดภาวะเสี่ยงการเกิด ภาวะแทรกซ้อน ก่อนนำไปสู่การสูญเสียอวัยวะจนพิการและเสียชีวิตได้ โดยการจัดกิจกรรมการให้ความรู้เรื่อง โรคเบาหวาน การฝึกให้ผู้ป่วยออกกำลังกายบริหารเท้าด้วยตนเอง กิจกรรมการตรวจภาวะมีนขาปลายประสาทเท้าและตรวจประเมินความผิดปกติของเท้า เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวานทุกรายสามารถเข้าถึงการดูแลและการตรวจประเมินได้อย่างครอบคลุมทั้งรายเก่าและรายใหม่

ด้วยเหตุนี้งานกายภาพบำบัด โรงพยาบาลพนา ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้สามารถ ดูแลตนเองได้ก่อนเกิดภาวะแทรกซ้อนจนต้องสูญเสียอวัยวะ กลายเป็นบุคคลทุพพลภาพไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ จนกลายเป็นภาระของครอบครัว และลดอัตราภาวะแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้นจนต้องสูญเสียชีวิต เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวานมีความรู้นำไปปฏิบัติได้จริง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงใคร่ขอเสนอให้มีการดำเนินโครงการตรวจประเมินภาวะแทรกซ้อนทางเท้าในผู้ป่วยเบาหวานขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวานได้รับความรู้และทักษะในการดูแลตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม
2. เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวานทั้งรายเก่าและรายใหม่ได้รับการตรวจคัดกรองภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทส่วนปลายครอบคลุมทุกราย
3. เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนต่างๆที่จะเกิดขึ้นในผู้ป่วยเบาหวาน
4. เพื่อลดการสูญเสียอวัยวะ และชีวิตของผู้ป่วยเบาหวาน
5. เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในผู้ป่วยเบาหวานและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เป้าหมาย (เกณฑ์)

1. ร้อยละ60 ผู้ป่วยเบาหวานได้เข้าร่วมกิจกรรมการตรวจประเมินภาวะแทรกซ้อนทางเท้าในผู้ป่วยเบาหวาน
2. ร้อยละ60 ผู้ป่วยเบาหวานได้รับความรู้และทักษะในการดูแลตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม
3. ร้อยละ60 เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวาน
4. อัตราผู้ป่วยเบาหวานมีภาวะแทรกซ้อนต่างๆลดลง

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ป่วยเบาหวานในเขตอำเภอพนา เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ และได้รับการคัดกรองการตรวจภาวะแทรกซ้อนทางด้านระบบประสาทส่วนปลายได้ครอบคลุมทุกราย

สถานที่ดำเนินงาน

โรงพยาบาลพนา และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

ระยะเวลาดำเนินการ

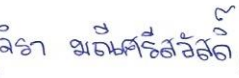
- ครั้งที่1 ธันวาคม 2565 – กุมภาพันธ์ 2566
ครั้งที่2 พฤษภาคม 2566 – มิถุนายน 2566

วิธีดำเนินงาน

1. ประสานงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ร่วมกับ รพสต.ในเขตอำเภอพนา เพื่อร่วมกันกำหนดรูปแบบการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมาย ตามจำนวนผู้ป่วยเบาหวานในเขตรับผิดชอบ
2. จัดทำแผนการดำเนินการจัดกิจกรรม หลักสูตรการจัดกิจกรรม ระยะเวลา และทีมวิทยากร
3. นำเสนอโครงการ ผ่านโรงพยาบาลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ
4. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการ รพสต.ละ 1วัน รวม 6วัน
5. จัดประเมินผลโครงการ หลังดำเนินการเสร็จสิ้น

หน่วยงานสนับสนุน

โรงพยาบาลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

ลงชื่อ ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวรุจิรา มณีศรีสวัสดิ์)
นักกายภาพบำบัด

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ
(นางสาวอัมพร สนใจ)
นักกายภาพบำบัดชำนาญการ

ลงชื่อ ผู้อนุมัติโครงการ
(นายอมรฉัตร ศรีสะอาด)
นายแพทย์ชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพนา